

Francie před velkou změnou

- editor007 | 27. června 2024

FRANCIE: Co se nestihne do neděle, je pro evropský „ancien régime“ ztraceno. Z Macrona se po nedělních volbách stane chromá kachna a Maďarsko převezme post předsednické země v EU.

Největší změny se očekávají ve Francii, ale jaké, to nikdo neví. První kolo předčasných parlamentních voleb v neděli 30. června něco naznačí, jenže konečné rozhodnutí po druhém kole 7. července, o týden později, může být úplně jiné. Ve druhém kole bude důležité nejen to, zda se vítězům podaří dostat své voliče k urnám i podruhé, ale také zda a jak budou hlasovat ti poražení z prvního kola. A dnes nikdo nedokáže říci, zda druhé kolo posílí pravici, nebo levici.

Jen jedno je jisté. Macronova představa, že bleskovými volbami svoji pozici posílí, se rozplyne jako dým.

Předpovědi konečného volebního výsledku ve Francii znesnadňují složitá pravidla francouzských voleb, kde je dvoukolové většinové hlasování (to známe z českých senátních voleb) kombinováno ještě s podmínkou podílu z celkového počtu zapsaných voličů. K vítězství v prvním kole tak nestačí dosažení absolutní většiny, ale musí ji tvořit alespoň 25 procent celkového počtu zapsaných voličů v daném volebním obvodu.

Kdo nedosáhl tohoto podílu, vyhrál jen právo zkusit to znovu a postoupí do druhého kola společně s druhým na pásce. Postoupit však nemusí jen dva. Zvláštností francouzského většinového systému je, že postoupí každý, kdo v prvním kole dosáhl alespoň 12,5 procenta hlasů všech zapsaných voličů. A když se ti původně poražení proti vítězovi spojí, může být vymalováno zcela jinak.

Postup do druhého kola je tedy závislý na celkové volební účasti. Malá účast, malá šance pro třetího a další. Stačí si představit, že někdo je v průzkumech třetí, ale má 24 procent preferencí, což vypadá nadějně. Pokud by však byla volební účast jen 50 procent, pak i kdyby se předpovědi potvrdily, nevyvaří z toho víc jak 12 procent všech zapsaných voličů, a utřel.

Stávající průzkumy volebních preferencí, které počítají i s rozšířením podpory lepenovského Národního sdružení o část rozhádaných Republikánů, které vede Ciotti, ukazují, že krajní pravici hodlá volit 36 procent voličů. Levicová Nová lidová fronta, také plná sporů, může počítat s 29 procenty hlasů. A Macronovo centristické Společně (Ensemble)? Ti už jsou dokonce pod 20 procenty, na pouhých 19,5 procenta.

Avšak volební účast bude vyšší než v našem příkladu. Třetí na pásce může mít občas šanci, ale nebude to často. Jak často? To je důvod, proč se tak detailně zkoumají i předpovědi, kolik voličů přijde.

Podle průměru předvolebních průzkumů, k urnám se dostaví necelé dvě třetiny voličů (63,3 %). Je to blízko úrovni z roku 2002, kdy dorazilo 64,4 % voličů, ale daleko od úrovně z roku 1978, kdy přišlo 82,8 procenta voličů.

Hodně lidí bude volit v zastoupení. Nemohou přijít a někdo to tam hodí za ně. Plné moci podepsaly skoro dva miliony občanů, zatímco roku 2022 to byl je jeden milion. Je otázka, zda je to známka růstu zájmu o hlasování. Spíše však jde o něco jiného.

„Není jisté, zda počet plných mocí odráží obnovený zájem voličů. Lidé, kteří jsou zvyklí chodit k

volbám, byli rozhodnutím Emmanuela Macrona rozpustit Národní shromáždění zaskočeni a tyto parlamentní volby se poprvé konají v letním období. Mnoho Francouzů si už nepochybně naplánovalo aktivity mimo volební místnosti, zejména ti, kdo chodí k volbám nejdůsledněji (manažeri, nezávislé profese...),“ soudí komentáře.

Média jsou plná interpretací analýz rozdělení sil. Píší, že zatímco spojenectví Národního shromáždění (RN) a Érica Ciottiho má značný náskok (36 %), Nová lidová fronta (NFP) se drží s 29 % voličských preferencí, což je o tři procentní body více než byl výsledek podobného seskupení Nupes v roce 2022.

Nutno podotknout, že ačkoli lídři stran tvořících NFP v posledních dnech nešetřili vzájemnou kritikou, toto spojenectví ve volbách nejspíš vydrží. Průzkumy ukazují, že volit kandidáta Nové lidové fronty hodlá 94 % voličů Manon Aubryové, 82 % voličů Léona Deffontaineuse, 72 % voličů Marie Toussaintové a 72 % voličů Raphaëla Glucksmanna. Spojenou levici tedy podpoří i voliči odpůrců radikálního levicového vůdce NFP Jean-Luca Mélenchona.

Naopak koalice Ensemble zaznamenala prudký propad, z 26 % v roce 2022 na 19,5 % voličských záměrů k 30. červnu.

A teď té účasti:

„V současné době 63 % Francouzů tvrdí, že určitě půjdou volit. Aniž by tato účast dosáhla úrovně prvního kola prezidentských voleb v roce 2022 (74 %), je to pro všeobecné volby vysoké číslo, mnohem vyšší než v roce 2022 (48 %). Prvním účinkem šoku z rozpuštění vlády byla mobilizace části voličů, když až 81 % voličů uvádí, že se o hlasování zajímá. Vedle toho však můžeme pozorovat poměrně výrazné generační rozdíly v úmyslu jít volit,“ píše Antoine Bristiele ze Suivre a poukazuje na rozdíl na méně než poloviční zájem o účast u věkových kategorií mezi 18 a 34 lety a více než 70 procentním zájmem voličů na 60 let.

A jak budou volit rozhodnutí voliči, tedy ti, co určitě přijdou a vědí, komu to dají?

Macronovské Ensemble očekává nejvíc od voličů nad 60 let, ti by mohli této koalici dát 30 procent hlasů. Zato z těch do 60 let, kteří k volbám přijdou, chce volit tuto koalici jen mezi 11 a 16 procenty. To levice je mezi mladšími nejsilnější a může počítat se 43 procenty hlasů rozhodnutých voličů do 35 let. Lepenovci dominují ve středním věku 35 - 59 let, kde by je volilo 36 procent rozhodnutých.

O změně, která ve Francii kvasí, lze tedy zatím říci jen to, že bude velká. Je to v příkrém rozporu s volební a institucionální magií V. republiky, která měla zaručit, že nic nejde změnit. Nyní naráží na svůj opak, nic už nelze obhájit.

AUTOR: Zbyněk Fiala

[ZDROJ](#)